

bronchopneumonie, één geval;
 furunculosis (minstens 10 stuks), 3 gevallen;
 mitraal-insufficiëntie met begin van compensatiestoornis, één geval;
 albuminurie met hypertrophia cordis, versterkte tweede aortatoon, enz. 4 gevallen;
 enuresis nocturna, één geval;
 urethritis gonorrhoea, één geval.

In aanmerking genomen, dat het hier betreft jongelui van 19 tot 20 jaar, geschild door keuring vóór het indiensttreden, geeft deze uitkomst toch wel te denken, wat betreft den gezondheidstoestand van ons volk. Natuurlijk zijn deze gegevens volmaakt onvoldoende om algemeene gevolgtrekkingen te maken, maar ik hoop van harte, dat de collegae betere ondervindingen mogen hebben opgedaan.

Amsterdam,
 12 April 1919.

J. DEKKER,
 res. off. v. G. 2de kl. met onbepaald verlof.

II.

In de *Nieuwe Rott. Cour.* van 12 April (avondblad) werd ik getroffen door een ministerieele beschikking over de ziekenrapporten. Volgens dit blad is in die beschikking bepaald, „dat de commandeerende officieren toezicht zullen hebben uit te oefenen op de door de officieren van gezondheid te houden ziekenrapporten door daar *nu en dan zelf te verschijnen* of aan een officier op te dragen zich van den *goeden gang van zaken te overtuigen*.”

Mij persoonlijk schijnt deze laatste beschikking aanleiding te zullen geven tot ernstige conflicten tusschen den dienstdoenden officier van gezondheid eenerzijds en den troepencommandant anderzijds, daar de officier van gezondheid hier *in de uitoefening van zijn zuiver geneeskundige praktijk onder toezicht kan worden gesteld van een leek*; de kans is buitendien groot, dat soms getracht zal worden den behandelenden arts in een of andere minder gewenschte richting te leiden, vooral in die gevallen, waar de officier van gezondheid meer officier dan geneesheer is.

Maar er is meer: want de officier van gezondheid moet als mindere in rang dulden, dat een meerdere in rang op het ziekenrapport aanwezig is en als arts is hij tot geheimhouding verplicht. Er doet zich m. a. w. een conflict voor bij de landmacht, niet ongelijk aan hetgeen zich vroeger bij de zeemacht heeft voorgedaan. Zal de officier van gezondheid in een gegeven geval den meerdere in rang beleefd verzoeken zich te verwijderen? Maar als deze meerdere daaraan dan geen gehoor gelieft te geven? Dan geraakt de officier van gezondheid in groote moeilijkheid. Hoe redt hij zich daaruit?

Hilversum, 13 April 1919.

G. BERG.

DE TAAL DER GENEESKUNDE.

Ik heb het nooit zoo heel erg gevonden, dat in de artikelen, die de Nederlandsche geneesheeren in het *Ned. Tijdschrift v. Geneesk.* schreven, hier en daar woorden voorkwamen, die geen mooi en geen zuiver Nederlandsch waren, en dat er misschien wat meer Germanismen en Latinismen in stonden, dan noodig was. Maar ik weet, dat anderen daarover anders denken en dat zulks een der redenen is, waarom prof. KLUYVER zijn artikelen over „De taal der geneeskunde” in ons *Tijdschrift* schrijft en niet in een letterkundig blad.

Maar het wordt nu toch te bar! In het nummer van heden vond ik in één tijdschrift-artikel niet minder dan 33 *niet-Nederlandsche* woorden. Er zullen er nog wel meer in zijn, want ik heb slechts aangeteekend welke woorden in het oog liepen, zooals *adjectiva, composita, substantief, adverbium, accent, possessieva, correct, constructie, syllaben, object*, terwijl ik niet erbij rekende woorden als *functie, modern, analogie*.

Drie-en-dertig niet-Nederlandsche woorden in even meer dan 3 bladzijden druks!

Het is weliswaar een ander *niet-Nederlandsch*, dan waartegen prof. KLUYVER te velde trekt. Het zijn nu wel *geen Germanismen*, die door denzelfden professor in ons

Tijdschrift zoo aan de kaak gesteld worden in de taal der geneeskundigen, maar mijn voorloopig besluit uit zijn tot nu geschreven artikelen is toch wel, dat, wanneer het een hoogleeraar in de Ned. taal- en letterkunde geoorloofd is op deze wijze Nederlandsch te schrijven in een reeks artikelen, die er toe moeten bijdragen onze vaktaal te helpen zuiveren, dat dan ook wij ons niet te veel behoeven te verwijten, onze taal tot heden geschreven te hebben, zooals wij het deden.

Amsterdam, 12 April 1919.

A. J. KROVELD JR.

Prof. KLUYVER stelt zich voor het bovenstaande mettertijd, tegelijk met andere wellicht nog te verschijnen op- of aanmerkingen gezamenlijk te beantwoorden.

Redactie.

NEOSALVARSAAN EN GRIEP.

Twee artikelen, het eene van ALEXANDER in de *Deutsche med. Wochenschr.* No. 46, 1918, het andere van BEMELMANS in dit *Tijdschrift* No. 2, 1919, beide gerefereerd door PREMSELA in *idem* No. 14, 1919, bevatten een pleidooi voor het aanwenden van neosalvarsaan bij griep.

ALEXANDER schrijft, dat hij opgemerkt heeft, dat lueslijders, die sedert korten tijd een salvarsaankuur hadden doorgemaakt of nog daarmede bezig waren, niet door de griep werden aangetast. Op grond hiervan gaat hij bij griep, zoodra maar iets blijkt van een longverwikkeling, intraveneus neosalvarsaan geven. Tegelijkertijd wordt chloretum calcicum gegeven.

BEMELMANS komt tot de overtuiging, dat salvarsaan (of neosalvarsaan) bij den mensch gunstige uitkomsten zal hebben, omdat het bij de besmettelijke borstziekte van het paard, die volgens hem aetiologisch, bacteriologisch en epidemisch identiek is met de griep van den mensch, schitterende uitkomsten geeft.

Naar aanleiding daarvan acht ik het van belang te wijzen op enkele griepgevallen voorgekomen op de kliniek voor huid- en geslachtsziekten, chef dr. L. DE BUY WENNIGER, van het gemeente-ziekenhuis aan den Coolasingel te Rotterdam. In de tweede helft van Februari l.l. hebben zich dan op genoemde afdeling, binnen 10 dagen, 5 griepgevallen voorgedaan. Vier luespatiënten en één met urethritis gonorrhoeica werden aangetast. De eerste lueslijder, die ziek werd, had 1500 mgr. neosalvarsaan intraveneus gehad, de tweede 900 mgr., de derde 800 mgr. en de vierde 2100 mgr.. Nos. 1 en 3 zijn overleden, beiden aan pneumonie, Nos. 2 en 4 hebben een empyeem gekregen. Genoemde patiënten waren van 5 tot en met 33 dagen op dezelfde afdeling, vóór hun acuut ziek worden. Het wil mij voorkomen, dat de hier beschreven gevallen de meening van ALEXANDER niet bevestigen, veeleer er mede in tegenspraak zijn.

Rotterdam,
14 April 1919.

J. J. BLOEMEN.

assistent aan bovengenoemde kliniek

ONZE MAATSCHAPPIJ.

Reeds vóór een week of vijf berichtte ik prof. KOUWER, dat ik mijn handteekening onder het stuk der „84” terugnam. Ik deed dit na opnieuw ernstig over de Maatschappij-toestanden gedacht, en er over gecorrespondeerd te hebben. Aangezien in de tegenwoordige omstandigheden klaarheid zoozeer gewenscht is, meende ik verplicht te zijn mijn veranderd inzicht openbaar te maken, daar ik toch aan de oplossing der Maatschappij-vraagstukken actief deelnam en wil blijven nemen.

Ik acht dus behartiging der vakbelangen binnen de Maatschappij gewenscht, doch voeg er in één adem bij, dat zulks niet wil zeggen, dat ik alle besluiten der laatste buitengewone algemeene vergadering goedkeur. Er is een andere wijze, waarvoor ik ter gelegenertijd niet zal schromen op te komen.

Koog a/d Zaan, 9 April 1919.

C. W. VRENDENBERG.